

טיפול באמצעות גינון

גינון טיפולי

קוד קבוצה	מרצה
C2751G1	סמדר חנן
	נעה סניפליסקי
	אביגיל מרקמן
	חווה קדוש
	שי יעקבסון
קוד קורס לשבתון	אופי הקורס
1200	פרונטאלי – קמפוס
	האקדמית חמדת
יום	שעות
ג	08:45-15:30
היקף שעות	שעות פיתוח מקצועי אופק חדש
210	60
תאריך פתיחה	תאריך סיום
23/10/2026	12/03/2027
ש"ש שבתון	גמול
8	210 (150 עם ציון)
קישור לקבוצה	חוברת קורס
🗨 לחצ'י להצטרפות	לחצ'י לצפייה בחוברת

מימון מלא למורות ומורים בשבתון, עלות לפי שווי מימון לפי ש"ש של קרן השבתון, גביה ישרה מהקרן

תקציר
הכשרה המשלבת תיאוריה ופרקטיקה בשימוש בצומח ובטבע להעצמה של מגוון אוכלוסיות במסגרות חינוכיות.

מטרות:

- הקניית ידע וכלים מעשיים להפעלת גינה חינוכית-טיפולית במסגרות חינוכיות.
- חשיפה עמוקה לנושאים מרכזיים בפסיכולוגיה חינוכית וחברתית ופסיכופתולוגיה.
- טיפוח יכולות הובלת כיתה/קבוצה במרחב החינוכי-טיפולי תוך ניתוח מעמיק של תיאורי מקרה והפקת לקחים מהשטח.
- היכרות עם הגיון הטיפול-חינוכי ומאפייניו.
- שיפור האינטראקציה עם הסביבה החינוכית בהקשר חברתי, התנהגותי, רגשי.
- העצמת תלמידים במישור הפדגוגי באמצעות תהליכי תצפית, חקר מדעי ובוטני ועבודה בגינה.

מטלת סיכום:

מטרה: פיתוח תכנית שנתית לגינה חינוכית-טיפולית עבור תלמידי חינוך מיוחד או עם קשיים פיזיים/רגשיים/התנהגותיים/חברתיים.

דרישות העבודה

-שער ותוכן עניינים

-אוכלוסיית היעד: מאפיינים, צרכים והתאמת הגינה

-מסגרת העבודה: קבוצתי/פרטני, מספר משתתפים ומפגשים

-צרכי מערכת ייצוגיות וציפיות מממנים

-מטרות גנניות וטיפוליות

-סביבת עבודה תנאים פיזיים ופתרונות מזג אוויר

-תנאי סביבה אור, מיקום, גידור והשקיה

-תכנית בועות תרשים מפורט עם מידות ואזורי פעילות

-סוגי צמחים וכמויות (עצים, ירקות, תבלינים וכו')

-ביצוע ואחזקה- רמת תחזוקה ומעורבות גן

-מנהלה- תהליך הפניות

-תקציב- הקמה, הפעלה וכתב כמויות

-תכנית פעילות שנתית- לוח מותאם לעונות וחגים

-רשימת ביבליוגרפיה

10% על הגשה מסודרת בהתאם להנחיות, 30% על חיבור לתכני השיעור והאופן שבו גינון טיפולי-חינוכי נתפס ברמה התיאורטית, 30% על ניתוח נכון של השדה החינוכי שבו מתבצעת העבודה, 30% על תכנון פרויקט גינון או מערך שיעור בהתאם להנחיות העבודה.

מפגש	תאריך	נושא	שעות
1	27/10/2026	עולם הצמחים – מבוא לממלכת הצמחים – הכרות עם קבוצות צמחים שונות, חלקי הצמח ותפקידם גיבון טיפולי – מפגש חוויתי להיכרות פסיכולוגיה חינוכית – מהי פסיכולוגיה? למה זה חשוב..	8 שעות פרונטלי
2	03/11/2026	עולם הצמחים -רבייה מינית – מבנה הפרח, פרי הבשל וזרעים. גיבון טיפולי – יציאה לשטח להתבוננות ותכנון + הכרת כלי העבודה וכללי הבטיחות פסיכולוגיה התפתחותית -עקרונות הפסיכואנליזה	8 שעות פרונטלי
3	10/11/2026	עולם הצמחים – רבייה אל מינית- היכרות עם טכניקות לריבוי צמחים. שעור עיוני ומעשי. גיבון טיפולי – סוגי ערוגות והקמת ערוגות אישיות + שיחת רפלקציה וסיכום פסיכולוגיה – עקרונות הומניסטיים	8 שעות פרונטלי
4	17/11/2026	עולם הצמחים – אדמה וקרקע – מבנה הקרקע, סוגי קרקעות, קומפוסט. גיבון טיפולי – מים והשקייה – פריסת מערכת השקייה פסיכותרפיה – עקרונות התנהגותיים וקוגניטיביים.	8 שעות פרונטלי

מפגש	תאריך	נושא	שעות
5	24/11/2026	עולם הצמחים – גידול ירקות בגינה האורגנית – שיעור עיוני וסיור לגינה האורגנית בעדי נגב גיבון טיפולי עם תלמידים – זרעים וזריעה בערוגה, שילוט- תיוג, הכנת שלטים בדרכים יצירתיות פסיכולוגיה – העקרונות ומושגים נרטיביים.	8 שעות פרונטלי
6	01/12/2026	עולם הצמחים – גיבון במיכלים – גיבון במצעים מנותקים, גיבון ורטיקלי והידרופוני גיבון טיפולי – מעקב נביטה דילול, עישוב + שיחת רפלקציה וסיכום חינוך מיוחד – התפתחות זהות העצמי	8 שעות פרונטלי
7	15/12/2026	עולם הצמחים – הכרות עם צמחי נוי ושימושם בגינה – גיאופיטים, צמחי תבלין, סוקולנטים, צמחים עונתיים גיבון טיפולי – שתילת ירקות חורף + פעילות לחנוכה פסיכולוגיה – מהפך שנות הששים – מגישות למודלים	8 שעות פרונטלי
8	22/12/2026	עולם הצמחים – צמחי בית – גידול צמחי בית ושילובם בגינה הטיפולית גיבון טיפולי – בצלים ופקעות, שתילה בערוגה, תרגיל התבוננות פסיכולוגיה – ממתפל יודע לשניים חוקרים – יחסי העברה	8 שעות פרונטלי

מפגש	תאריך	נושא	שעות
9	29/12/2026	עולם הצמחים – הגנת הצומח – מזיקים ומחלות והתאמות אקולוגיות גיבון טיפולי – צמחי מרפא, שתילה פסיכולוגיה – המטריקס האנושי – נפשי, חברתי, קבוצתי	8 שעות פרונטלי
10	05/01/2027	עולם הצמחים – עצים – חשיבות העצים למערכת האקולוגית, לסביבה ולאדם, ושילובם בגינה הטיפולית גיבון טיפולי – יצירה מחומרי טבע פסיכולוגיה – מנגנוני הגנה והתנגדויות	8 שעות פרונטלי
11	12/01/2027	עולם הצמחים – גיזום עצים ושיחים – כללים לגיזום נכון גיבון טיפולי – התצפית – היערכות ליציאה להכשרה מעשית פסיכולוגיה – השלכה, הזדהות, הזדהות השלכתית	8 שעות פרונטלי
12	19/01/2027	עולם הצמחים – גינה מזמינה – חשיבות הזמנת בעלי חיים לגינה על ידי תכנון נכון של צמחים גיבון טיפולי – הכנת תוצרים מצמחי מרפא פסיכולוגיה – יחסי תלות והקשרים חברתיים	8 שעות פרונטלי
13	26/01/2027	עולם הצמחים – מבוא לתכנון גינה טיפולית אקולוגית, מרחבים ובועות בגינה גיבון טיפולי – פעילויות לט"ו בשבט פסיכולוגיה – טראומה והשלכותיה	8 שעות פרונטלי

מפגש	תאריך	נושא	שעות
14	02/02/2027	עולם הצמחים – מפגש מעשי – תכנון גינה אקולוגית גינון טיפולי – מפגש סיכום – יום בישולי שדה מתוצרי הגינה פסיכולוגיה – סיכום – אני מטפלת.ת?	8 שעות פרונטלי
15	09/02/2027	גינון טיפולי – גינון טיפולי, עקרונות, מחקרים, היסטוריה, אוכלוסיית יעד גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – היכרות עם עולם הקבוצות	8 שעות פרונטלי
16	16/02/2027	גינון טיפולי – מרכיבי הלקוח חלק א' גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – מהי קבוצה ומה חשיבותה	8 שעות פרונטלי
17	23/02/2027	גינון טיפולי – מרכיבי הלקוח חלק ב' גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – ציפיות צרכים ואינטרסים	8 שעות פרונטלי

מפגש	תאריך	נושא	שעות
18	02/03/2027	גינון טיפולי – הסטינג הטיפולי + פעילות ירקה גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – גבולות ומטרות – מי שיך? החווה הקבוצתי	8 שעות פרונטלי
19	09/03/2027	גינון טיפולי – התהליך בגינה הטיפולית גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – הכוחות הלא מודעים – דילמות וניגודים פנימיים	8 שעות פרונטלי
20	16/03/2027	גינון טיפולי – ניתוח פעילות א' גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – מצב רצוי/מצב מצוי	8 שעות פרונטלי
21	30/03/2027	גינון טיפולי – ניתוח פעילות ב' גינון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – כשהמציאות לא מתאימה לי	8 שעות פרונטלי

מפגש	תאריך	נושא	שעות
22	06/04/2027	גיבון טיפולי – תקשורת מילולית והקשבה פעילה גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – צפוף נורא	8 שעות פרונטלי
23	13/04/2027	גיבון טיפולי – קביעת מטרות טיפול גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – התקשורת הקבוצתית – מי, מה, למה, מתי, איך	8 שעות פרונטלי
24	18/05/2027	גיבון טיפולי – בניית תכנית שנתית + פעילויות בקלפים גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – סמכות – תפקידי מנחה	8 שעות פרונטלי
25	01/06/2027	גיבון טיפולי – אתיקה, תיעוד גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – מנוחת הלוחמים – קבלה	8 שעות פרונטלי

מפגש	תאריך	נושא	שעות
26	08/06/2027	גיבון טיפולי – תקצוב מימון ותחזוקת גינה טיפולית גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – שלום בית? כמה אני משמעותי?	8 שעות פרונטלי
27	15/06/2027	גיבון טיפולי – הכנה לכתיבת העבודה המסכמת גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – עבודה תוכאישית	8 שעות פרונטלי
28	22/06/2027	גיבון טיפולי – מפגש סיכום חוויתי גיבון טיפולי הלכה למעשה – מעגל שיתוף בהתנסות / דילמות וקשיים ולמידה מתיאורי מקרה עקרונות בטיפול קבוצתי – פרידה	8 שעות פרונטלי
29	לא נקבע	יום סיור	8 שעות פרונטלי
30	לא נקבע	יום סיור – סמסטר ב'	8 שעות סיור/יום מרוכז
31	לא נקבע		אסינכרוני
32	לא נקבע		אסינכרוני
33	לא נקבע		אסינכרוני
34	לא נקבע		אסינכרוני
35	לא נקבע		אסינכרוני

מפגש	תאריך	נושא	שעות
36	לא נקבע		אסינכרוני
37	לא נקבע		אסינכרוני
38	לא נקבע		אסינכרוני
39	לא נקבע		אסינכרוני
40	לא נקבע		אסינכרוני
41	לא נקבע		—
42	לא נקבע		—
43	לא נקבע		—
44	לא נקבע		—
45	לא נקבע		—

אביבה הלמן (2016). גינון אורגני: המדריך השלם לגינה אורגנית בישראל. הוצאת מודן.

איזנשטיין, י. (1988). על פרפרים וצמחים בארץ-ישראל. הוצאת משרד הביטחון.

אילן, ש. (1997). הגן הפורה – גישה אקולוגית לגן ולנוף. הוצאת משפחת אילן.

אלון, ע. (1989). החי והצומח של ארץ ישראל. הוצאת החברה להגנת הטבע ומשרד הביטחון.

אמתי, פ. וזילברמן, י. (2006). מדריך החרקים בישראל. הוצאת מודן.

אנדרס, ב. (2009). טיפוח הקשר של ילדים לעולם הטבע. עלון "דע גן" מס 3, אוניברסיטת בר-אילן.

אטינגר, ל. אוריינות אקולוגית על רגל אחת. אתר של מרכז השל.

בן חורין-אברמסקי וגלית בן צדוק (תש"ע). קיימות כי הכל קשור – פעילויות בנושא קיימות לגני הילדים ולכיתות א' – ב'. האגף לחינוך סביבתי, מט"ח.

בן יעקב מילינאק, א. (1999). עניין של צמיחה, תוכנית פעילות בגינון לזקנים. ירושלים: אשל.

גילברט, ריצ'רד (1999). צמחי בית. המדריך השלם לגידול צמחי בית וטיפוחם. הוצאת כתר.

ויזל, כהן ובנימיני (1977). צמחי רעל בישראל.

חבקין, ד. (1997). על תבלינים וצמחי מרפא. הוצאת משרד הביטחון.

ציטרשפילר, אבי (2010). סודות מן השדות. על תבלינים וצמחי

יונתן פרס ואסנת מלול (2018). פרמקלצ'ר בישראל: עקרונות ויישום של חקלאות בת-קיימא. הוצאת סטימצקי.

קפלן, א. (תשס"ב). צומחים בגן-טבע וחקלאות בגן הילדים-מדריך לגננת. הוצאת מעלות בע"מ.

קריספיל, נ. (1987). ילקוט הצמחים. הוצאת יערה-ירושלים.

קריספיל, ניסים (1989). לחם הארץ. הורים וילדים מבשלים מן השדה. הוצאת יערה ערד.

קריספיל, ניסים (1989). צמחי המרפא של הרמב"ם. הוצאת יריד הספרים – כח הספרים.

קריספיל, נ. (2007). תבלינים טעם הטבע. הוצאת מורג.

קרסון, ר. תחושות פליאה. חוברת טבע ופליאה, מרכז השל.

מנדלבאום, אריק (1998). גינון טיפולי. הוצאה עצמית.

משה שכטר ושחר שדה (2017). הדברה ביולוגית בגן ובמטע: עקרונות ויישומים. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

משתלת מלצר. קטלוג צמחים.

משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ופיתוח תוכניות לימודים. נגדל צמחים – מדריך למורה. Retrieved from

eyda.education.gov.il/files/Tochniyot_Limudim/Portal/MadalTzmachim.pdf

נמרוד אמדו (2019). המדריך המלא לגינון בר-קיימא בישראל. הוצאת רימונים.

עדו צומח – אתר העמותה לקידום הגינון הטיפולי.

עמיר בן דוד (2020). גידול ירקות אורגניים בגינה הביתית. הוצאת אחיאסף.

פרנקל, וולטר (1984). הכל על גננות בישראל, במעגל חודשי השנה. הוצאת כרטא.

פרנקל, ולטר (2006). אינציקלופדיית כרטא לגננות בישראל. הוצאת כרטא.

שטיינמן, אברהם (1987). לקסיקון לצמחי בית ולקטטוסים. הוצאת עם עובד.

שלמה, א. (1997). הגן הפורה- גישה אקולוגית לגן ולנוף. הוצאת משפחת אילן.

שניידר, ט. (2004). גן עדן בפתח הבית. הוצאת יער.

שניידר, ט. (2009). יש תורה בסביבה. הוצאת יער.

שניידר, ט. (2010). חוג טבע לילדים. הוצאת יער.

שניידר, טליה (2010). חוג טבע, גן עדן לילדים. הוצאת יער.

Coleman, E. (2018). The New Organic Grower: A Master's Manual of Tools and Techniques for the Home and Market Gardener (3rd Edition). Chelsea Green Publishing

Holmgren, D. (2002). Permaculture: Principles and Pathways Beyond Sustainability. Holmgren Design Services. Jeavons, J. (2017). How to Grow More Vegetables: And Fruits, Nuts, Berries, Grains, and Other Crops Than You Ever Thought Possible on Less Land Than You Can Imagine (9th Edition). Ten Speed Press

Lowenfels, J., & Lewis, W. (2010). Teaming with Microbes: The Organic Gardener's Guide to the Soil Food Web (Revised Edition). Timber Press

Mollison, B. (1988). Permaculture: A Designers' Manual.

Sharon, P., & Strauss, M. C. (1997). Horticulture As
Therapy Principals and Practice. New York Food Products
Pre